

УДК 346.2

<https://doi.org/10.34142/23121661.2022.36.07>orcid.org/0000-0002-1511-3847

© Лисяк О. І., 2022

О.І. Лисяк**ПРАВОВИЙ АНАЛІЗ ПРОБЛЕМНИХ
ПИТАНЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВОВОГО
СТАТУСУ АСОЦІЙОВАНИМИ ЧЛЕНАМИ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО
КООПЕРАТИВУ****O. LYSIAK****LEGAL ANALYSIS OF PROBLEMS
OF IMPLEMENTATION OF LEGAL STATUS
BY ASSOCIATED MEMBERS OF
THE AGRICULTURAL COOPERATIVE**

Анотація. Здійснено правовий аналіз норм чинного законодавства України, які регулюють правовий статус асоційованих членів сільськогосподарського кооперативу. Визначено недоліки, які містяться в положеннях норм чинного законодавства, що закріплюють правовий статус асоційованих членів сільськогосподарського кооперативу. Зосереджено увагу на наявності проблемних питань реалізації асоційованими членами сільськогосподарського кооперативу свого правового статусу через недоліки в нормах чинного законодавства та запропоновано способи їх вирішення. Зазначено необхідність вдосконалення норм чинного законодавства, зокрема чинного Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію».

Ключові слова: сільськогосподарська кооперація, асоційоване членство, дорадчий голос, вклад та додатковий вклад, права та обов'язки асоційованого члена, дивіденди.

Abstract. A legal analysis of the norms of the current legislation of Ukraine, which regulate the legal status of the associated members of the agricultural cooperative, was carried out. Deficiencies contained in the provisions of the current legislation establishing the legal status of associated members of the agricultural cooperative have been identified. Attention is focused on the existence of problematic issues of implementation by the associated members of the agricultural cooperative of their legal status due to deficiencies in the norms of the current legislation, and methods of their solution are proposed. The need to improve the norms of the current legislation, in particular the current Law "On Agricultural Cooperation", is indicated.

As a result of the conducted research, it was determined the need for the legislator to pay attention to the problematic issues of the implementation of their legal status by the associated members of the agricultural cooperative, and the prospects for further investigations in this

direction and the need to improve the norms of the current legislation, which establish the legal status of the associated members of the agricultural cooperative, were indicated.

The legal analysis carried out identified the main shortcomings of the legal status of the associated members of the agricultural cooperative, which require legislative changes, and the conclusions formed in the process and as a result of the study indicate possible ways of improving the norms of the current legislation to bring the legal status of the associated membership in the agricultural cooperative to the possibility for them to realize their rights and protect legitimate interests in the relations they enter into with the cooperative as its associate member for the purpose of making investments in the agricultural sphere of activity.

In the course of the study, the provisions of the norms of the Federal Law "On Agricultural Cooperation" were determined, which narrow the rights of associated members, and in some cases limit them in general due to the irregularity of the procedure for the exercise of the right of an advisory vote by the associated members and the procedure for appealing the violation of their right to the officials and the higher management body of the cooperative.

Taking into account the formulated conclusions, the considered problems require a more in-depth study and have prospects for their further solution. After all, it is necessary to add joint efforts and proposals of scientists, the public, representatives of agricultural cooperation and legislative bodies of state power to the specified problem.

Key words: agricultural cooperation, associate membership, advisory vote, contribution and additional contribution, rights and obligations of an associate member, dividends.

Постановка проблеми в загальному виді та її зв'язок із важливими науковими чи практичними завданнями. Прийняття Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію» надало можливість втілення загально визнаних «принципів кооперації Міжнародного кооперативного альянсу» [1, с. 54–58] та застосування їх досвіду в діяльності сільськогосподарської кооперації в Україні. Зважаючи на стрімкі зміни як в політичній, так і в економічній сферах нашої держави, прийняття норм чинного законодавства, які регулюють господарську діяльність кооперативів і, зокрема, сільськогосподарської кооперації, та в подальшому вдосконалення цих прийнятих норм є необхідною умовою розвитку аграрного сектора та пристосування його до економічних реалій. Адже саме унормування законодавчих актів у сфері діяльності сільськогосподарських кооперативів дозволить залучити додаткові інвестиції до суб'єктів сільськогосподарської діяльності для можливості використання таких інвестицій для повноцінного розвитку сільськогосподарських кооперативів і їх функціонування в складних економічних умовах, а отже, можливості отримувати прибуток, підвищувати економічну спроможність самих суб'єктів господарювання та їх членів та сплачувати податки в дохід держави.

Проте варто зауважити, що для зацікавленості потенційних асоційованих членів як майбутніх інвесторів у сільськогосподарську кооперацію з метою їх долучення до розвитку сільськогосподарських кооперативів необхідно вдосконалити вже прийняті норми законодавства та повною мірою захистити права інвесторів і надати їм можливість стати повноцінними учасниками сільсько-

господарської сфери діяльності, зважаючи на численні протиріччя та прогалини, які не дають однозначної відповіді на способи їх вирішення.

Ця проблема обумовлює зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями щодо здійснення її правового аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Деякі питання правового аналізу асоційованого членства в кооперативах, зокрема в сільськогосподарських, досліджувались у працях таких науковців, як К. Ю. Дюкарева-Бержаніна, І. І. Шпуганич, які досліджували правове регулювання обов'язків членів кооперативів та їх асоційованих членів, передбачені зазначеними законами та примірними (взірцевими) статутами сільськогосподарського обслуговуючого та виробничого кооперативів, а також споживчого товариства, та визначили відмінності в правовому статусі члена кооперативу та його асоційованого члена й дійшли висновку, що «нерозкритим і навіть «загадковим» у науковій доктрині та практичній діяльності залишається правовий статус асоційованого члена кооперативу. Отже, варто проаналізувати норми вищезазначених і чинних нині нормативно-правових актів, що регулюють права та обов'язки асоційованих членів кооперативів» [2, с. 57–58].

Крім того, у своєму окремому дослідженні, присвяченому правовому статусу асоційованого члена кооперативу К. Ю. Дюкарева-Бержаніна зазначила, що «ні Закон України «Про кооперацію», ні Закон «Про сільськогосподарську кооперацію» не встановлює чіткого переліку прав та обов'язків асоційованого члена, як це передбачено, до прикладу, для членів кооперативу (ст. 12 Закону України «Про кооперацію», ст. 12 Закону України «Про сільськогосподарську кооперацію»). Правовий статус асоційованих членів кооперативу схожий до правового статусу власників привілейованих акцій, вкладників командитних товариств, які є учасниками господарських товариств, що мають за мету одержання прибутку. Асоційовані члени за своєю природою є вкладниками, які, вступивши до кооперативу, очікують одержання прибутку. Оскільки зі всіх видів кооперативів лише виробничий кооператив має за мету одержання прибутку, до чинного законодавства України необхідно внести зміни в частині встановлення, що лише у виробничих кооперативах можна набути асоційоване членство» [3, с. 298].

Зокрема А. В. Смітюх [4, с. 298] заперечує право на здійснення управління асоційованих учасників виробничого кооперативу, зазначаючи, що останні «не мають жодних прав щодо участі в управлінні» [5, с. 72].

А. В. Зеліско у своєму дослідженні здійснив аналіз проблематики асоційованого членства у виробничому кооперативі та дійшов висновку, що «правова модель регулювання асоційованого членства повинна базуватись на диференціації його від інституту членства у кооперативах за допомогою критеріїв змісту корпоративних прав різної категорії членів, а також порядку набуття ними такого статусу» [6, с. 60–65].

В. Ю. Пантюх досліджував питання асоційованого членства в сільськогосподарських кооперативах та дійшов висновків, що «асоційоване членство в сільськогосподарському кооперативі має ряд переваг у порівнянні із дійсним членством. Так, асоційовані члени не беруть безпосередньої трудової участі в діяльності кооперативу, а здійснюють лише майнову, у разі ліквідації сільськогосподарського кооперативу мають право на повернення майнових внесків та одержання своїх часток доходів від діяльності кооперативу, а також повернення їм земельних ділянок в натурі (на місцевості). Проте асоційовані члени, на відміну від дійсних членів сільськогосподарського кооперативу, не мають права брати участь в управлінні кооперативом, що є негативною рисою даного виду членства. У зв'язку з тим, що асоційовані члени кооперативу є своєрідними інвесторами, тобто надають додаткові джерела фінансування діяльності останнього, необхідно надати їм більший обсяг прав щодо прийняття рішень у даному сільськогосподарському кооперативі» [7, с. 453–455].

Варто зазначити, що науковці намагались вирішити проблему асоційованого членства в різних видах кооперативів, проте дослідження правового аналізу проблемних питань реалізації правового статусу асоційованими членами сільськогосподарського кооперативу та можливі способи їх вирішення не здійснювались комплексно, а тому, зважаючи на це, проблема є актуальною, оскільки не визначено єдиного підходу до вдосконалення правового статусу асоційованого члена в сільськогосподарському кооперативі.

Формулювання мети статті (постановка завдання). Метою наукової статті є виявлення фактів наявних недоліків у нормах чинного законодавства, що закріплюють правовий статус асоційованих членів сільськогосподарського кооперативу, обґрунтування актуальності вдосконалення норм чинного законодавства та необхідності усунення проблемних питань реалізації асоційованими членами сільськогосподарського кооперативу свого правового статусу через прогалини в нормах чинного законодавства, розроблення способів уточнення діючих на сьогодні норм чинного законодавства, які допоможуть врегулюванню суперечностей щодо проблемних питань реалізації асоційованими членами сільськогосподарського кооперативу свого правового статусу.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням отриманих наукових результатів. Чинне законодавство України, а саме ЗУ «Про кооперацію», ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію», відокремлює членів кооперативу від асоційованих членів цього ж самого кооперативу та наділяє їх різним переліком прав та повноважень.

Відповідно до ст. 14 ЗУ «Про кооперацію» та ст. 14 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» «асоційованим членом сільськогосподарського кооперативу може бути будь-яка юридична або фізична особа, яка не є членом такого сільськогосподарського кооперативу та внесла вклад у порядку та розмірах, визначених відповідно до його статуту» [8; 9]. Таким чином, проана-

лізувавши дефініцію зазначених нормативно-правових актів, можна погодитись із думками інших науковців та дійти висновку, що асоційований член кооперативу – це своєрідний інвестор сільськогосподарського кооперативу, який здійснив добровільну інвестицію в сільськогосподарський кооператив з метою отримання дивідендів.

Як і більшість інвесторів, чинне законодавство наділяє асоційованих членів сільськогосподарського кооперативу певними правами, які вони отримують взамін на «інвестування» своїх вкладів як основних, так і додаткових. Такий перелік прав на підставі норм чинного ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію», ЗУ «Про кооперацію» визначено пунктом 22 Постанови Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 175 «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу». Зокрема, до прав асоційованих членів сільськогосподарських кооперативів належить право «дорядчого голосу на загальних зборах кооперативу; право не брати участі в господарській та/або іншій діяльності кооперативу; право одержувати дивіденди в грошовій формі, товарами, цінними паперами, а також у формі збільшення частки протягом шести місяців з дня прийняття загальними зборами кооперативу рішення про їх виплату; переважне, як порівняти з членами кооперативу, право на повернення частки в разі ліквідації кооперативу» [10].

Згідно вищезазначеного переліку асоційовані члени наділені правом дорядчого голосу на загальних зборах сільськогосподарського кооперативу. Відповідно до ст. 1 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» «дорядчий голос – це право асоційованого члена сільськогосподарського кооперативу висловити на загальних зборах свою думку з питань діяльності кооперативу та надати свої зауваження й пропозиції з питань порядку денного загальних зборів без права участі в голосуванні на таких загальних зборах» [9]. Таким чином, можна дійти висновку, що асоційований член сільськогосподарського кооперативу має право брати участь у загальних зборах, висловлювати свою думку з приводу питань порядку денного, зауваження й пропозиції з питань порядку денного загальних зборів, проте асоційований член кооперативу позбавлений права брати участь у голосуванні на відміну від члена кооперативу, а отже, він позбавлений можливості контролювати спрямованість «власної інвестиції» і брати будь-яку участь в управлінні сільськогосподарським кооперативом. Позбавлення такої можливості асоційованого члена як потенційного добровільного інвестора сільськогосподарського кооперативу повною мірою суперечить принципу демократичного типу управління кооперативом, визначеному ч. 1 ст. 96 Господарського кодексу України [11], оскільки ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» визначає цей принцип демократичності в ч. 3 ст. 4 цього закону тільки для членів кооперативу, а, як вже зазначалося вище, законодавець не ототожнює членів кооперативу та асоційованих членів, а відокремлює їх як різних учасників кооперативних відносин.

Крім того, деякі положення норм вказаних законів взагалі обмежують права асоційованих членів кооперативів.

Так, зокрема, відповідно до п. 3 ч. 2 ст. 9 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» кооператив може обмежити розмір загальної частки вкладів асоційованих членів у статутному капіталі сільськогосподарського кооперативу. Проте зазначений закон не містить уточнень щодо моменту здійснення таких обмежень, а саме випадків, коли асоційований член вже є учасником відносин у такому кооперативі. З огляду на те, що асоційований член кооперативу може тільки висловити свою думку та надати зауваження з цього приводу, як це визначено правом дорадчого голосу, він не може реалізувати право на захист своєї участі в кооперативі. У такому випадку доречно до закону внести уточнення щодо того, що після вступу особи до кооперативу як асоційованого члена розмір його частки не може бути обмеженим.

Також актуальними є питання щодо норми, яку містить ч. 1 ст. 14 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію», яка визначає, що в сільськогосподарському кооперативі (крім сільськогосподарських кооперативів, що здійснюють діяльність без мети одержання прибутку) може бути передбачено асоційоване членство. З цієї норми випливає, що в разі реорганізації сільськогосподарського кооперативу в кооператив без мети одержання прибутку асоційоване членство має бути припиненим.

З огляду на те, що під час загальних зборів асоційований член не має права голосувати, його подальша участь як асоційованого члена буде вирішуватись без нього самого, що знову ж таки позбавляє асоційованого члена права захисту своєї участі в такому кооперативі. Таким чином, необхідно внести зміни щодо можливості надати права голосу асоційованому члену на загальних зборах у випадку реорганізації сільськогосподарського кооперативу.

Так, ч. 8 ст. 15 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» та п. 78 Постанови Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 175 «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу» передбачено можливість асоційованим членом оскаржити рішення, дії та бездіяльність органів управління кооперативу та членів таких органів в судовому порядку, проте варто зазначити, що вказаний спосіб захисту є витратним як за часом, так і матеріально. Для можливості здійснити оскарження рішення асоційованому члену відповідно до п. 77 зазначеної постанови КМУ необхідно подати вимогу голові правління кооперативу, який з моменту отримання такої вимоги буде зобов'язаний надати належним чином завірену копію протоколу загальних зборів. Проте норма постанови КМУ не містить строків для надання вказаної копії протоколу та не містить відповідальності за ненадання такої копії, несвоєчасне її надання або надання не завіреної належним чином копії. Всі ці нюанси дають посадовим особам кооперативу можливість для використання

таких недоліків чинного законодавства з метою затягування судового оскарження. Тому необхідно внести зміни до вказаної норми, визначити строки, протягом яких голова правління зобов'язаний буде надати завірену належним чином копію протоколу, та встановити відповідальність за ненадання, несвоєчасне її надання та за надання копії з порушенням порядку її завірення.

Викликає запитання норма ч. 7 ст. 14 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію». Відповідно до її положень «у разі внесення змін до статуту сільськогосподарського кооперативу щодо припинення асоційованого членства, зокрема щодо умов повернення частки, в сільськогосподарському кооперативі асоційований член має право не пізніше ніж протягом шести місяців з дня прийняття рішення про внесення змін припинити асоційоване членство в такому кооперативі на умовах, передбачених статутом сільськогосподарського кооперативу в редакції, що діяла до дня внесення таких змін» [9]. Актуальним є питання наслідків у разі, якщо асоційований член не припинить своє асоційоване членство протягом зазначеного строку. Чинною нормою закону вони не визначені, а тому це також потребує відповідних доопрацювань в частині наслідків та обов'язків асоційованого члена кооперативу.

Актуальним є питання реалізації асоційованим членом свого права дорадчого голосу на загальних зборах сільськогосподарського кооперативу: по-перше, як зазначено в ч. 5 ст. 16 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію», «про дату, місце, час проведення та порядок денний загальних зборів члени, асоційовані члени сільськогосподарського кооперативу мають бути повідомлені в порядку, визначеному статутом сільськогосподарського кооперативу, не пізніше ніж за десять днів до визначеного строку їх проведення з наданням їм не пізніше ніж за п'ять днів до зазначеного строку проекту рішення та/або переліку питань, що вносяться на розгляд» [9]. Проте законодавство не визначає строки такого повідомлення, відповідальність за неповідомлення асоційованого члена чи повідомлення з порушенням строку. Постановою КМУ від 03.03.2021 р. № 175 «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу» в п. 73 визначено лише, що «проект рішення та/або перелік питань для голосування надсилається членам, асоційованим членам кооперативу ініціатором проведення загальних зборів рекомендованим поштовим відправленням з повідомленням про вручення» [9]. Проте норми чинного законодавства не передбачають фіксацію сторонами такої поштової адреси для листування, що так само має бути закріплено в законодавчих нормах; по-друге, у ч. 7. ст. 16 закону про сільськогосподарську кооперацію зазначено, що «загальні збори сільськогосподарського кооперативу проводяться із забезпеченням присутності членів, асоційованих членів такого кооперативу в одному місці для обговорення питань порядку денного. Статутом сільськогосподарського кооперативу може бути передбачена можливість проведення загальних

зборів сільськогосподарського кооперативу способом телеконференції, відеоконференції чи із застосуванням інших засобів електронних комунікацій за умови, що кожен з учасників таких зборів може одночасно з усіма іншими брати участь в обговоренні та голосуванні з питань, внесених на розгляд загальних зборів» [9]. Проте актуальними є такі запитання: яка відповідальність за незабезпечення такої присутності? На кого покладається обов'язок доказовості такого забезпечення? У який спосіб можна буде довести таке незабезпечення асоційованому членові? Де мають бути засвідчені порядок повідомлення та адреса асоційованого члена? Всі ці прогалини потребують уточнення на законодавчому рівні; по-третє, у п. 11. ст. 16 зазначеного закону закріплено, що «статутом сільськогосподарського кооперативу може бути передбачена можливість прийняття рішення загальних зборів сільськогосподарського кооперативу (крім рішень, передбачених частиною п'ятнадцятою цієї статті) через проведення письмового опитування. У такому разі проект рішення та/або перелік питань для голосування (які мають містити чітке й зрозуміле визначення, що не допускає різних тлумачень) надсилаються членам, асоційованим членам сільськогосподарського кооперативу ініціатором проведення загальних зборів. Члени сільськогосподарського кооперативу мають протягом п'яти календарних днів з дати одержання відповідного проекту рішення або переліку питань для голосування в письмовій формі повідомити про свою позицію в порядку, передбаченому статутом сільськогосподарського кооперативу. Рішення загальних зборів сільськогосподарського кооперативу, що приймається способом проведення письмового опитування, є прийнятим у разі, якщо за нього проголосували не менше ніж дві третини членів кооперативу» [9]. Відповідно до цієї норми закону лише для членів кооперативу передбачено можливість повідомити про свою позицію щодо проекту рішення або переліку питань для голосування та строки такого повідомлення. Правовий статус використання асоційованим членом свого дорадчого голосу (строк для повідомлення своєї думки або надання своєї пропозиції) не передбачено. Не зрозуміло, наскільки важливим є в цьому випадку дорадчий голос асоційованого члена для кооперативу та його посадових осіб. Його думка нікого не цікавить?

З вищезазначеного випливає цілком обґрунтована необхідність удосконалення норм чинного законодавства щодо правового статусу самого дорадчого голосу, порядку його врахування або відмови в його врахуванні, строків, протягом яких асоційований член має право скористатись своїм дорадчим голосом для надання зауважень, висловлення думок та пропозицій, строки та порядок повідомлення асоційованого члена щодо питань та порядку денного, а також визначення відповідальності для посадових осіб кооперативу за порушення прав асоційованого члена.

Ще одним актуальним питанням цього дослідження є норма п. 2 ч. 3 ст. 17 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію», відповідно до якої «до компетенції правління (голови) сільськогосподарського кооперативу належить, зокрема, здійснення розподілу, у разі, якщо таке повноваження передбачено статутом сільськогосподарського кооперативу, фінансового результату (прибутку), що залишається після сплати податків, зборів та інших обов'язкових платежів, передбачених законом, як відрахувань до фондів кооперативу, а для сільськогосподарського кооперативу, що діє з метою одержання прибутку, також патронажних дивідендів членам кооперативу та дивідендів членам та асоційованим членам кооперативу або прийняття рішення щодо покриття збитків сільськогосподарського кооперативу» [9]. Аналіз цієї правової норми створює невизначеність у разі, якщо асоційований член сплатив вклад і вступив до кооперативу, а наступного року кооператив отримав прибуток, але в нього були збитки за минулі роки. Загальні збори кооперативу або правління (голова) приймають рішення не виплачувати дивіденди, а покрити збитки минулих років. У цьому випадку асоційований член кооперативу, не маючи права голосу на загальних зборах, буде позбавлений права на отримання своїх дивідендів і взагалі права вирішення в який спосіб він може розпорядитись своїми дивідендами, але оскаржити таке рішення він зможе тільки в судовому порядку, на що витратить певний час. І незрозумілим також є питання, як у суді довести, що його думка має бути врахована, якщо це не передбачено нормами закону. З цього випливає необхідність внести відповідні зміни до ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» щодо необхідності забезпечити в такому випадку правом голосу на загальних зборах не тільки членів кооперативів, а й також його асоційованих членів.

Тому, проаналізувавши вищезазначене, можна резюмувати, що здійснене дослідження було необхідним і актуальним для вирішення всіх виявлених в процесі нього недоліків чинного законодавства, а його висновки потребують подальшого опрацювання.

Висновки з дослідження та перспективи подальших розвідок щодо цього напрямку. У процесі здійсненого дослідження визначено необхідність вирішення законодавцями проблемних питань реалізації асоційованими членами сільськогосподарського кооперативу свого правового статусу та визначено перспективи подальших розвідок щодо цього напрямку та необхідність удосконалення норм чинного законодавства, що закріплюють правовий статус асоційованих членів сільськогосподарського кооперативу.

Проведений правовий аналіз визначив основні недоліки правового статусу асоційованих членів сільськогосподарського кооперативу, які потребують законодавчих змін, а висновки, сформовані в процесі дослідження вказують на можливі способи вдосконалення норм чинного законодавства для можливості

асоційованим членам сільськогосподарському кооперативу реалізовувати свої права та захищати законні інтереси у відносинах з кооперативом з метою здійснення інвестицій в сільськогосподарську сферу діяльності.

Під час дослідження визначено положення норм ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію», які обмежують права асоційованих членів через нерегульованість порядку реалізації асоційованими членами свого права дорадчого голосу та порядку оскарження порушення їх права до посадових осіб та вищого органу управління кооперативу.

На підставі проведеного аналізу пропонуються такі способи вирішення проблем:

1) у п. 3) ч. 2 ст. 9 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» пропонується внести уточнення щодо того, що після вступу особи до кооперативу як асоційованого члена розмір його частки не може бути обмеженим;

2) у ч. 1 ст. 14 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» необхідно внести зміни щодо можливості надати право голосу асоційованому члену на загальних зборах у випадку реорганізації сільськогосподарського кооперативу з метою надання асоційованому члену права захисту своєї участі в такому кооперативі;

3) у ч. 7 ст. 14 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» внести зміни щодо наслідків та обов'язків асоційованого члена кооперативу щодо невикористання асоційованим членом свого права на припинення членства в кооперативі протягом встановленого строку в зазначеній нормі закону;

4) у ч. 8 ст. 15 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» та п. 78 Постанови Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 175 «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу» внести зміни, якими визначити строки, протягом яких голова правління зобов'язаний буде надати завірену належним чином копію протоколу, та встановити відповідальність за ненадання, несвоєчасне її надання та за надання копії з порушенням порядку її завірення з метою впорядкування строків та порядку можливості асоційованим членом оскаржити рішення, дії та бездіяльність органів управління кооперативу та членів таких органів;

5) у ч. 5, 7 ст. 16 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» та в п. 73 Постанови КМУ від 03.03.2021 р. № 175 «Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу» запропоновано визначити строки повідомлення асоційованого члена про проведення загальних зборів кооперативу, встановити відповідальність за неповідомлення асоційованого члена чи повідомлення з порушенням строку, передбачити фіксацію сторонами поштової адреси для листування;

6) у п. 11. ст. 16 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» доопрацювати порядок реалізації права дорадчого голосу асоційованого члена під час

проведення загальних зборів, зокрема порядок його врахування або відмови в цьому, строків, протягом яких асоційований член має право скористатись своїм дорадчим голосом для надання зауважень, висловлення думок та пропозицій, строки та порядок повідомлення асоційованого члена щодо питань та порядку денного, а також необхідно визначити відповідальність для посадових осіб кооперативу за порушення прав асоційованого члена;

7) у п. 2 ч. 3 ст. 17 ЗУ «Про сільськогосподарську кооперацію» внести відповідні зміни в частині необхідності забезпечення правом голосу на загальних зборах не тільки членів кооперативів, а також його асоційованих членів у випадку, якщо загальні збори кооперативу або правління (голова) приймають рішення не виплачувати дивіденди, а покрити збитки минулих років для надання можливості асоційованому члену захистити своє право на отримання дивідендів і вирішення, в який спосіб він може розпорядитись своїми дивідендами.

Зважаючи на сформульовані висновки, розглянуті проблеми потребують проведення більш ґрунтовного дослідження та мають перспективи їхнього подальшого вирішення. Адже для цього потрібні спільні зусилля та пропозиції науковців, громадськості, представників сільськогосподарської кооперації та законодавчих органів державної влади.

Література

1. Вісин В. В., Вісіна Т. М., Кравчук П. Я. Основні тенденції розвитку міжнародного кооперативного руху на сучасному етапі. Науковий вісник Ужгородського національного університету. 2017. Вип. 15. С. 54–58;
2. Дюкареєва-Бержаніна К. Ю. Відмінності у правовому статусі члена кооперативу та асоційованого члена кооперативу. Право і суспільство. 2021. Вип. 5. С. 87–93;
3. Дюкареєва-Бержаніна К. Ю. Правовий статус асоційованого члена кооперативу: зб. наукових праць «Вісник Львівського університету. Сер. юридична». Львівський національний університет імені Івана Франка. Львів, 2021. Вип. 73. С. 61–65;
4. Смітюх А. В. Корпоративні права та корпоративні паї (частки): теоретико-правові аспекти: монографія. Одеса: Фенікс, 2018. 662 с.;
5. Смірнов Г. Ю. Корпоративне право на здійснення управління: вдосконалення окремих аспектів. Цивілістика. Київ, 2022. № 1. С. 69–82;
6. Зеліско А. В. Асоційоване членство у виробничих кооперативах: матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. Одеса, 2016. С. 60–65;
7. Пантюх В. Ю. Деякі питання асоційованого членства в сільськогосподарських кооперативах»: матеріали Наук.-практ. конф. Полтава, 2015. С. 453–455;
8. Про кооперацію: Закон України від 10.07.2003 р. № 1087-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1087-15#Text>;
9. Про сільськогосподарську кооперацію: Закон України від 21.07.2020 р. № 819-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/819-20>;
10. Про затвердження модельних статутів сільськогосподарського кооперативу: Постанова Кабінету Міністрів України від 03.03.2021 р. № 175. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/175-2021-%D0%BF#Text>;
11. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>.